

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ทำการสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการ
วิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของ
ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่
ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามธรรมชาติ
ของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของ
ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีขนาดต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีสภาพการดำเนินงานในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 มีขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,721 คน จำแนกเป็นครูผู้สอน 1,563 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 158 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 314 คน เป็นครูผู้สอน 285 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของบุคลากร คือ

3.1.1.1 ครูผู้สอน

3.1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตาม
 ธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 ด้าน ต่อไปนี้

3.2.1 ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของ

ผู้เรียน

3.2.2 ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

3.2.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

3.2.4 ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝัง

คุณธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.2.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิด

การเรียนรู้

3.2.6 ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ในการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามแบบ
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกรอบแนวคิดใน
 การวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างเครื่อง แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาด

โรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับการ
 ดำเนินการ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อสอบถามความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้

บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 314 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านและรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	ระดับการดำเนินงานมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับการดำเนินงานมาก
2.51 - 3.50	ระดับการดำเนินงานปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับการดำเนินงานน้อย
1.00 - 1.50	ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

2. เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independence Sample

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

4. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำเสนอในลักษณะตารางแจกแจงความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่างๆอย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกนิสัยรักการอ่าน ด้านการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ และด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ การจัดทำแผน หน่วยการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้พอเหมาะกับระดับของผู้เรียนแต่ละคน การปรับเนื้อหาสาระของบทเรียนได้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนแต่ละคน

1.2 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครู ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ อยู่ใน ระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุง ตนเองอยู่เสมอ ผู้สอนใช้ คำถามเพื่อกระตุ้น ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยเน้นการใช้เหตุผล หลักการวิธีการ หรือกฎเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เพื่อหาคำตอบที่ ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

1.3 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครู ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมปฏิบัติ จัดให้ผู้เรียนมีการ เชื่อมโยงการเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิตจริง ผู้สอนจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

1.4 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครู ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุลและ ปลูกฝังคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีวินัยต่อตนเองและสังคม โรงเรียนจัดกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดี โรงเรียนจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและรักความเป็นไทย

1.5 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ใน ระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ จัดห้องเรียน ให้มีบรรยากาศดี ปลอดภัย และมีสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนมีสีสันทันทีดูสบายตามี

อากาศถ่ายเทได้ดี แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีมลพิษและมีขนาดกว้างเพียงพอ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้เล่นและปฏิบัติกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.6 สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ โรงเรียนจัดให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ คณะครูเข้าเยี่ยมบ้านนักเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีธรรมชาติในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และมีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ และด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาตามธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุลและปลูกฝังคุณธรรม ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรัก

การอ่าน ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ และด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาตามพรรณนะของครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ และด้านการจัดเนื้อหาที่ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามพรรณนะ ของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมมีสภาพการ ดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพ การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 5 ด้านคือ ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ ด้านการ เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้ การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ และมีสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แตกต่างกัน 1 ด้าน คือด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม พบว่า มีการ ดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็น รายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานที่น้อยกว่าโรงเรียนขนาด กลางและขนาดใหญ่ ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ตามพรรณนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 3 เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้นำมา ประมวลหาค่าความถี่และร้อยละ โดยการเทียบร้อยละจากผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ 3

จำนวน 202 คน ได้ข้อเสนอแนะโดยรวม จำนวน 16 ข้อ เรียงลำดับตามความถี่ 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุน จัดหางบประมาณให้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งจะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เมื่อพิจารณาคตามสถานภาพ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 บรรลุตามเป้าหมายการดำเนินงานไปตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เต็มศักยภาพทุกคน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1-12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ การปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 8-11) นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพวิชาการตามนโยบายการดำเนินงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพวิชา

การของเขตพื้นที่การศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้ อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพวิชาการ 9 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการแนะแนว ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ด้านการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการดำเนินงานโครงการพิเศษ และด้านอื่น ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : บทนำ) สอดคล้อง กับผลงานวิจัยของสนั่น ใจโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการปฏิรูปการ ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (มปก.) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจำลอง สีฟอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการ ปฏิรูปการเรียนรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในด้านเตรียมการและการ ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการสนับสนุน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งรัตน์ ภูวา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อน ประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม เมื่อจำแนกตาม สถานภาพและขนาดของโรงเรียนเห็นว่าการดำเนินงานโดยรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เห็นว่าการดำเนินงานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ในรายมาตรฐานมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 7 และมาตรฐานที่ 9 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิทักษ์ การภูมิ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ และหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งที่มีผลต่อการดำเนินงานใน โรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการ ดำเนินงานในโรงเรียนแกนนำปฏิรูป อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณา

รายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้าน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิทยา กาญจนศร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรัตน์ จันทฤทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษา 2 ระดับ และโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ระดับ มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำราญ โอตาการ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ผลการวิจัยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่ชัดเจน อีกทั้งมีการส่งเสริมการเรียนการสอนมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านบุคลากร และทรัพยากร

1.2 ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ ผลการวิจัยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมี

ทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็นในการรู้จักคิดวิเคราะห์ ทิศสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีความเห็นใจผู้อื่น มีความภูมิใจในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร รู้จัก ตัดสินใจและแก้ปัญหา รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-15)

1.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอบเขตเนื้อหาของการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหา จากประสบการณ์ และการฝึกปฏิบัติโดยการสังเกต การเปรียบเทียบ การตั้งคำถาม การแปลความหมาย ตีความ ขยายความ คาดคะเน การสรุป ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์และเครื่องมือการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-15)

1.4 ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้มีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ควบคู่กับการพัฒนาตนเองทางด้านจิตใจ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับมารยาท วิถีปฏิบัติตนทางกาย วาจา ใจ ความมีสติโดยมีเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการ การฝึกปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-15)

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการสัมมนา อบรม ฝึกประสบการณ์จริงอย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 29 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 21-29)

1.6 ด้านการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้

ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-15)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัย ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีธรรมชาติเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเห็นชอบต่อแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับนโยบายและวางแผนร่วมกับครูผู้สอนในการพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้นการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรุ่งรัตน์ ภูว. (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมเมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน เห็นว่า การดำเนินงานโดยรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เห็นว่าการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิรานุช พิสัยพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย มีผลการวิจัยการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวม มีสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ได้มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการปรับตัวเพื่อ

ให้สนองตอบต่อกระแสการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า ครูจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพ และได้รับการประเมินทุก ๆ 5 ปี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ : 2542) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใด ซึ่งได้รับการอบรมอย่างทั่วถึงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีความเข้าใจการดำเนินงานตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะปฏิบัติให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรพรรณ ณ ลำพูน. (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพร้อมในระดับปานกลาง ในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อเทคโนโลยีแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล การเปรียบเทียบความพร้อมของครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งรัตน์ ภูวา. (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวม เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน เห็นว่า การดำเนินงานโดยรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เห็นว่าการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ในรายมาตรฐานมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 7 และมาตรฐานที่ 9 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตน์ จันทฤทธิ์. (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษา 2 ระดับ และโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ระดับ มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

จากการเปรียบเทียบเมื่อพิจารณารายด้าน ผลการวิจัย ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาด

ใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบุคลากร อีกทั้งบุคลากรมีภาระงานสนับสนุนการเรียนการสอนมาก มีข้อจำกัดในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ด้านการฝึกทักษะกระบวนการจัดการ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ สื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรเพียงพอ มีความรู้ความสามารถหลากหลายสาขาวิชา มีทรัพยากร ตลอดจนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากกว่า จึงทำให้สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็กน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุน จัดหางบประมาณให้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างสมดุลและปลูกฝังคุณธรรมและ

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่หนึ่งและสองตามลำดับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดจุดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดี และพบว่าด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำและต่ำที่สุดตามลำดับ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ควรส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนได้มีการอบรม พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามความถนัด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ ปฏิบัติจริง มีความสุขในการเรียนรู้ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ ที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เพียงพอและเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสนใจและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการปรับปรุง พัฒนา และจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง ควรศึกษา และพัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ดีของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับกลาง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการอบรม ประชุมปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 สถานศึกษาควรมีการประเมินตนเอง หาจุดเด่นจุดด้อย และพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University